

**NORDISKA MUSEETS OCH
SKANSENS ÅRSBOK 1939**

FATABUREN

NORDISKA MUSEETS

OCH SKANSENS ÅRSBOK

1939

Redaktion:

ANDREAS LINDBLOM · GÖSTA BERG · SIGFRID SVENSSON

*Omslagets första sida med motiv från Kammakareverk-
staden på Skansen efter fotografi av Olof Ekberg; sista
sidan med en interiörbild från Glashyttan på Skansen
efter fotografi av Ateljé Wahlberg.*

Tryckt hos

Tryckeriaktiebolaget Thule, Stockholm 1939

EMIL SJÖGRENS ARBETSNUM

av Marshall Lagerquist

Den 1 mars 1938 hade tjugu år förflutit sedan tonsättaren Emil Sjögren avled på sitt kära Ovansjö i Knivsta. Hans därifrån till Nordiska museet 1929 överflyttade arbetsrum kunde då för första gången upplåtas och visas i det skick det befann sig under Emil Sjögrens sista levnadsår. Dess fasta inredning, möbler, prydnadsföremål, böcker och notsamling utgöra en gåva av tonsättarens efterlevande maka, fru Berta Sjögren, född Dahlman, som på ett uppförande och föredömligt sätt vårdar den bortgångne mannens minne. Rummet inreddes 1910, då makarna Sjögren bosatte sig på Ovansjö, och kommer således i tidsföljden närmast efter det två år äldre Strindbergssrummet i museets högreståndsavdelning.

Interiören på dess nuvarande plats företer samma utseende som den hade under Sjögrens livstid. De få avvikelserna — betingade av lokala förhållanden — äro lyckligtvis betydelselösa för helhetsintrycket och bestå i att rummets längd minskats med några centimeter och den del av ena långväggen, som befinns mellan de båda dörröppningarna, obetydligt förkortats. — Tapeter, dörrar, paneler, foder och värmeelement ha överförts från Ovansjö. Det skarpa solljus, som fordrades för att motivera de ständigt fördragna, orangefärgade solgardinerna, har åstadkommit med elektriskt ljus.

Åtskilliga av möblerna i rummet härröra från 1800-talets mitt och ha tillfallit Emil Sjögren och hans hustru genom arv från föräldrarna. En skrivbyrå av sockerkist med sengusta-

Bild 1. Kompositören Emil Sjögren, född 1853, död 1918. Etsning av Carl Larsson. Nordiska museet 213,301.

vianska former är strängt taget den enda "antika" möbeln. Den dominerande svarta Blüthnerflygeln inköpte Sjögren 1898 hos instrumenthandlare Isidor Dannströms efterträdare vid Regeringsgatan i Stockholm, i vilket företag han 1869—83 hade anställning som kontorsbiträde och vars innehavare, musikdirektör Ludvig Ohlson, var den som upptäckt Sjögrens musikaliska begåvning och ordnat hans utbildning. — På flygeln stå två statyetter av bronspatinerad gips, föreställande Berta och Emil Sjögren, utförda 1901 i Paris av Carl Milles i hans ateljé vid Rue Campagne-Première; statyetten av Emil Sjögren har dock ej ursprungligen haft sin plats här utan befunnit sig i ett annat rum på Ovansjö.

Av de ganska talrikt förekommande oljemålningarna må särskilt framhållas den invid flygeln uppsatta diminutiva skissen — gammal kvinna med ett knäböjande barn — av Ferdinand

Bild 2. Ovensjö i Knivsta, Emil Sjögrens hem från 1910 till hans död 1918.

Bild 3. Arbetsrummet efter överflyttningen till Nordiska museet.

Fagerlin 1854, en gåva av konstnären till Sjögrens svärföräldrar. I arbetsrummet fanns även en pennteckning av Ernst Josephson, föreställande Sjögrens mor, Christine Lifgren, och försedd med påskriften "Emils mamma av Joseph". Teckningen, som tillkommit omkring 1893 vid ett besök i Sjögrens dåvarande hem vid Drottninggatan, befinner sig tills vidare hos fru Sjögren. Ernst Josephson hörde för övrigt till Sjögrens bästa vänner. Det hände ej sällan, att den själssjuka konstnären kom upp på orgelläktaren i Johannes, där Sjögren var kantor, och vid aftonsångens slut gjorde de båda vännerna sällskap till Hotell Rydberg vid Gustav Adolfs torg, Josephson med en kavalierisabel i ett segelgarn om livet. Den uppmärksamhet, som de två väckte, bekymrade dem föga.

Carl Larsson tillhörde även vänkretsen och hans i karakteristiskt manér utförda porträtt av Emil Sjögren är anbragt vid ingången till arbetsrummet. Det är en deposition i Nordiska museet från Kungl. Musikaliska Akademien.

Liksom August Strindbergs arbetsrum från Blå tornet är Sjögrensrummet avsett att i första hand vara ett minnesrum. Som stilinteriör betraktat är det minst av allt ett uttryck för den aktuella stiluppfattningen vid tiden omkring 1910 — att jugendstilen då behärskar formvärlden finnes ej en antydning om — men såtillvida torde rummet vara representativt för sin tillkomsttid som det uppenbart visar, att känslan för ursprungligheten och det estetiska värdet hos gamla möbler då hade börjat vakna. Det är emellertid ingen konsekvent genomförd stilmöblering som man här möter, utan urvalet har skett framför allt med hänsyn till det praktiska behovet och med en starkt personligt präglad smak. Möblerna i senempir, vilka utgöra flertalet, ge en karaktär av trygg och solid borgerlighet.

Sjögrensrummet i Nordiska museet öppnades för allmänheten den 1 mars 1938 med en enkel högtidlighet, som inleddes med ett anförande av museets styresman. Pianisten Ingrid Kjellström och konsertsångaren Folke Sällström utförde några tonsättningar av Emil Sjögren. På kvällen samma dag ut-sändes härifrån i radio en av Nordiska museets musiksällskap anordnad Sjögrenskonsert.